

Data about the authors

Fedir Vazhynsky,

Ph.D., Senior Researcher, SI «Institute of Regional Research n.a. M. I. Dolishnyi of the NAS of Ukraine»

e-mail: Kaf-et@uzhnu.edu.ua

Anatolij Kolodiychuk,

PhD, Associate Professor of Uzhgorod Trade and Economic Institute of the Kyiv National Trade and Economic University

e-mail: info@utei-knteu.org.ua

МУСИЄНКО В.Д.,
ПОЛОХАЛО Д.І.

Формування стратегії економічного зростання вертикально-інтегрованої компанії

Предмет дослідження – аналіз факторів та стратегій, що впливають на економічне зростання підприємства.

Метою написання **статті** є розробка стратегії економічного зростання вертикально-інтегрованої компанії, з урахуванням найбільш впливових факторів та стану підприємства на ринку збуту.

Методологія написання статті – стратегії та фактори економічного зростання вертикально-інтегрованої компанії, показники та чинники впливу, динаміка факторів економічного зростання підприємства, формування стратегії.

Результати роботи – розглянуто сутність та стратегії економічного зростання вертикально-інтегрованої компанії. Визначено основні чинники впливу на економічне зростання підприємства, виокремлено найбільш значимі чинники впливу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». Побудовано динаміку економічних показників, досліджено їх зміни за період п'яти років. На основі показників сформовано найбільш притаманну досліджуваному підприємству стратегію економічного зростання вертикально-інтегрованої компанії.

Висновки – досліджено види стратегій економічного зростання, розглянуто динаміку факторів впливу на економічне зростання вертикально-інтегрованої компанії, що дало змогу оцінити економічний стан підприємства, для подальшого формування підходящої стратегії економічного зростання.

Ключові слова: економічне зростання, стратегії економічного зростання, фактори впливу, інноваційний розвиток, ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

МУСИЄНКО В.Д.,
ПОЛОХАЛО Д.І.

Формирование стратегии экономического роста вертикально-интегрированной компании

Предмет исследования – анализ факторов и стратегий, влияющих на экономический рост предприятия.

Целью написания **статьи** является разработка стратегии экономического роста вертикально-интегрированной компании, с учетом наиболее влиятельных факторов и состояния предприятия на рынке сбыта.

Методология написания статьи – стратегии и факторы экономического роста вертикально-интегрированной компании, показатели и факторы влияния, динамика факторов экономического роста предприятия, формирование стратегии.

Результаты работы – рассмотрена сущность экономического роста и стратегий экономического роста вертикально-интегрированной компании. Определены основные факторы влияния на экономический рост предприятия, выделены наиболее значимые факторы влияния ПАО «АрселорМиттал Кривой Рог». Построено динамику экономических показателей, исследованы их изменения за период пяти лет. На основе показателей сформировано наибо-

лее присущую исследуемому предприятию стратегию экономического роста вертикально-интегрированной компании.

Выводы – исследованы виды стратегий экономического роста, рассмотрена динамика факторов влияния на экономический рост вертикально-интегрированной компании, что позволило оценить экономическое положение предприятия, для дальнейшего формирования подходящей стратегии экономического роста.

Ключевые слова: экономический рост, стратегии экономического роста, факторы влияния, инновационное развитие, ПАО «АрселорМиттал Кривой Рог».

MUSIENKO V.D,
POLOKHALO D.I.

Forming the strategy of economic growth of a vertical integrated company

The subject of the research – analysis of factors and strategies that affect the economic growth of the enterprise.

The purpose of the article is to develop a strategy of economic growth of a vertically integrated company, taking into account the most influential factors and the state of the company on the market.

Methodology of work – strategies and factors of economic growth of a vertically integrated company, indicators and factors of influence, dynamics of factors of economic growth of an enterprise, formation of strategy.

The results of work – the essence of economic growth and strategies of economic growth of the vertically integrated company are considered. The main factors influencing the economic growth of the enterprise are determined; the most significant factors of influence of PJSC «ArcelorMittal Kryviy Rih» are outlined. The dynamics of economic indicators was constructed, their changes changed during the period of five years. On the basis of indicators, the strategy of economic growth of the vertically-integrated company, which is most common to the investigated enterprise, has been formed.

The conclusions – the types of economic growth strategies were investigated, the dynamics of the factors influencing the economic growth of the vertically integrated company was considered, which made it possible to assess the economic situation of the enterprise in order to further formulate a suitable strategy for economic growth.

Keywords: economic growth, economic growth strategies, factors of influence, innovative development, PJSC «ArcelorMittal Kryviy Rih».

Постановка проблеми. Економічне зростання виступає важливою запорукою розвитку підприємства. Сучасні умови функціонування вітчизняних підприємств характеризуються затяжною фінансово-економічною кризою, політичною нестабільністю, зростанням рівня невизначеності зовнішнього середовища, загостренням конкуренції, неспроможністю забезпечення високих результатів господарської діяльності тощо. Тому діяльність підприємства повинна бути спрямована не лише на виживання в умовах конкуренції, але й на процес безперервного зростання. Все це вимагає пошуку та застосування ефективних стратегій управління підприємством. Важливим процесом, спрямованим на вирішення перелічених вище завдань, є економічний розвиток вертикально-інтегрованої компанії.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Дослідженням економічної сутності та причин зростання багатства, його нагромадження, ефективного розподілу та перерозподілу займалися такі видатні науковці як У. Петті, А. Сміт, Д. Рікардо, К. Маркс, Ж. Б. Сей, Л. Вальрас, А. Маршалл, Дж. М. Кейнс, Й. Шумпетер та інші. У другій половині ХХ століття було розроблено спеціалізовану теорію економічного зростання. До цього доклали зусиль Солоу Р. М., Пекс Дж. Р., Кузнец С, Левіс В. А. та деякі інші дослідники. Одночасно Д. Беллом, А. Турено, З. Бжезинським, А. Тоффлером у руслі теорії цивілізацій розробляється ідея розвитку на засадах формування постіндустріального, інформаційного суспільства.

У період останніх десятиліть проблемам формування стратегій економічного зростання при-

діляють увагу такі вчені–економісти: В. Геець, Б. Кваснюк, Р. Нуреєв, Л. Петкова, І. Лукінов, А. Чухно, А. Гальчинський, В. Дорогунцов, С. Кіреєв, А. Гриценко та інші. При цьому багато уваги приділяється інноваційній стратегії економічного зростання та ролі людського капіталу. Разом з тим, не зважаючи на велику увагу, приділену цій темі, все ще не створена модель, яка б включала як чинники попиту, так і чинники пропозиції та мала б при цьому високу точність прогнозування.

Виклад основного матеріалу. Формування стратегій економічного зростання підприємства, підтримка її на високому рівні розвитку є однією з найважливіших цілей економічної політики будь якого підприємства. Економічне зростання і економічний розвиток – дві категорії, які залежать, як від економічних, так і неекономічних факторів. Дослідження цих понять та показників, які їх характеризують, дають можливість оцінити реальний стан економіки компанії, розробити ефективну стратегію подальшого економічного зростання компанії. Економічне зростання впливає на зміщення вгору границю виробничих можливостей підприємства, створюючи можливість для більш повної реалізації економічних цілей та переходу на наступний рівень розвитку.

Поняття «економічне зростання» розуміється як збільшення виробничих ресурсів, розширення масштабів виробництва, збільшення національного доходу, випуску продукції і її потоків, що йдуть як на поточне невиробниче споживання, так і на поповнення виробничих і невиробничих ресурсів. Слід розрізняти поняття зростання та розвитку.

Хоча категорія економічного розвитку, як і економічного зростання, не здобула єдиного загальноприйнятого визначення у фаховій літературі, але найчастіше розвиток, в економічній літературі, розглядався як наслідок зростання.

Розглядаючи стратегії економічного зростання вертикально–інтегрованої компанії, слід відмітити, що дослідження стратегії зростання підприємства неможливе без врахування стратегій інноваційного розвитку, адже інновації посідають одні з перших сходинок росту компаній. Однією з найбільш важливих функціональних стратегій в сучасних умовах функціонування підприємств різних галузей є інноваційна. Головними ознаками інноваційного розвитку мають бути: комплексність; націленість на довгострокові результати; узгодженість з державною

стратегією та її складовими: економічною, екологічною, політичною.[5].

Інноваційна стратегія – один із засобів досягнення цілей підприємства, що відокремлюється своєю новизною та постійною удосконаленістю.

Для дослідження економічного зростання вертикально–інтегрованої компанії необхідно виділити не менш важливі стратегії економічного зростання:

Стратегія фокусування, тобто спеціалізація на потребах одного сегмента чи конкретної групи покупців без прагнення охопити весь ринок. Мета її – задовольнити потреби вибраного сегмента краще, ніж конкуренти.

Наступальна, або стратегія прориву – засновані, як правило, на наукових відкриттях і винаходах, розраховані на заняття лідируючого положення на ринку або в галузі.

Оборонна, або стратегія виживання – припускає збереження фірмою наявної ринкової частки і утримання своїх позицій на ринку.

Стратегія скорочення і зміни видів бізнесу – використовується в ситуаціях, коли фірма потребує перегрупування сил після тривалого періоду зростання або при необхідності підвищення ефективності під час спадів і кардинальних змін в економіці

Стратегія розвитку ринку полягає в пошуку нових ринків для вже виробленого товару.

Дослідження економічного зростання та подальшого виявлення найбільш притаманної для підприємства стратегії, враховує чинники, які впливають на економічне зростання підприємства.

Відігравати роль в формуванні стратегії економічного зростання вертикально–інтегрованої компанії можуть такі чинники як: капітальні інвестиції, обсяг реалізованої продукції, дохід, собівартість, заробітна плата, первісна вартість основних засобів, виручка, власний капітал.

Для формування стратегії економічного зростання вертикально–інтегрованої компанії, здійснимо аналіз чинників на прикладі Вертикально–інтегрованої компанії ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Під вертикальною інтеграцією розуміють розвиток міжгалузевих зв'язків, співпрацю промислових та інших підприємств, які технологічно пов'язані між собою єдиним процесом виробництва сировини, її промислової переробки та реалізації готової продукції [7]

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

За допомогою побудови багатофакторної моделі, враховуючи такі фактори впливу на компанію як: чисельність трудових ресурсів, удосконалення компанії та технології виробництва, збільшення кількості та підвищення якості ресурсів, зростання підприємницької активності, було виявлено найбільш статистично значимі чинники ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»: дохід, власний капітал, обсяг основного виду реалізованої продукції та виручка.

Для дослідження та формування стратегій економічного зростання ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» розглянуто динаміку найбільш впливових чинників на зміни економічного стану підприємства за період 2013–2017 роки:

На основі вищенаведених показників побудуємо графіки динаміки впливу чинників на економічне зростання вертикально-інтегрованої компанії.

Здійснивши структурний аналіз динаміки факторів впливу основних показників ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» виявлено постійне зростання усіх досліджуваних показників. Показник виручки

за 5 років зріс на 24%, обсяг реалізованої продукції на 46%, показник економічного зростання компанії такий як власний капітал покращився на 49%, в свою чергу дохід зріс на 42%.

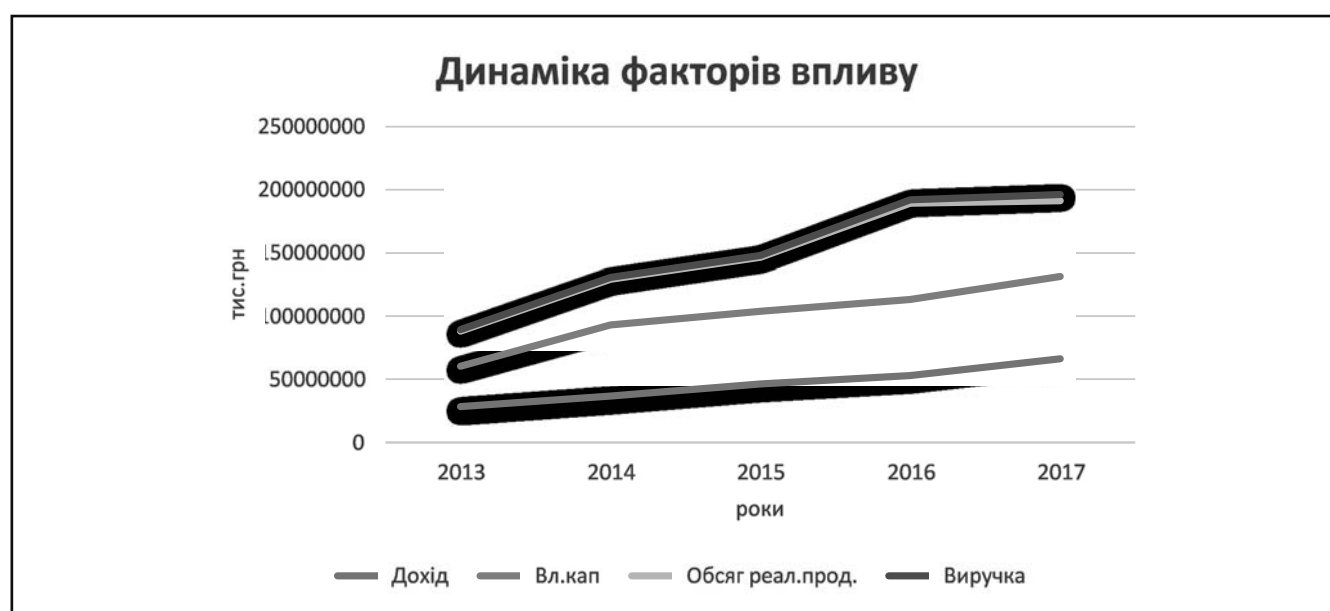
Збільшення розглянутих показників говорить про те, що підприємство постійно економічно зростає і розвивається. Тільки за 2017 рік ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» направило близько 400 млн. доларів на модернізацію свого підприємства, що говорить про можливості економічного зростання, вдосконалення і розвитку підприємства та збільшенню об'єму випуску продукції підприємства. [6]

Проаналізувавши економічні показники ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», можна сказати, що підприємство має можливості та кошти для того щоб розвиватися та покращувати своє становище на ринку збуту. Для даного підприємства найбільш притаманною є наступальна стратегія, адже така стратегія підходить для підприємств-лідерів, які є досить великими та потужними у своїй сфері діяльності. Хоча наступальна

Економічні показники ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2013–2017 рр.

Рік	Дохід (тис.грн)	Вл.капітал (тис.грн)	Обсяг реал.прод.(тис.грн)	Виручка (тис.грн)
2013	28251196	31976848	27839894,5	1214630
2014	36740613	56293118	36207480,7	1257350
2015	46261289	57432787	42952131	1384750
2016	52961756	60181002	76151956	2704116
2017	66185876	65226794	59839129	5061847

Джерело: розроблено авторами

Динаміка факторів впливу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2013–2017 роки

Джерело: розроблено авторами

стратегія потребує досить великих затрат ресурсів, але кінцева мета її є стати першим, провідним підприємством у певній сфері діяльності та збуту. Наступальна стратегія забезпечує швидке зростання продажу і частки на ринку, одержання високих прибутків на інвестований капітал і завоювання стійкої бази споживачів.

Висновки

Таким чином, дослідивши обрану тему на основі підприємства ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», було розглянуто проблематику та актуальність даної теми, визначено з запропонованих стратегій економічного зростання вертикально-інтегрованої компанії, найбільш притаманну для досліджуваного підприємства, на основі найбільш впливових факторів, які отримано за допомогою багатofакторної моделі. В результаті дослідження оцінено стан підприємства, що відображає можливості його економічного зростання. В результаті проведення аналізу формування стратегії економічного зростання вертикально-інтегрованої компанії, постає питання лише реалізації обраної стратегії на рівні підприємства.

Список використаних джерел

1. Мусієнко В.Д., І.В. Руденко. Стратегічне управління інвестиційними ресурсами вітчизняних підприємств в умовах інноваційного розвитку // Формування ринкових відносин в Україні. – 2015. – № 12. – С. 73–78.
2. Геєць В.М. Нестабільність та економічне зростання: [навчальний посібник] / В.М. Геєць–К.: Ін-т економ. та прогнозування, 2000– 342с.
3. Річна фінансова звітність [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://smida.gov.ua>
4. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз [навчальний посібник] / Н.В. Тарасенко– Л.: Новий Світ, 2006.– 287 с.
5. Мусієнко В.Д, Тузніченко О.В. Формування регіональних інвестицій // Формування ринкових відносин в Україні.–2015.– Випуск 166. № 3.–С.74–77.
6. Підсумки роботи підприємства ПАТ «Арселор-Міттал Кривий Ріг» [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://ukraine.arcelormittal.com/index.php?id=10&pr=496>
7. Мусієнко В.Д, Чаусов О.В. Теоретичне обґрунтування впровадження моделі інноваційного розвитку вертикально-інтегрованої компанії // Формування ринкових відносин в Україні. – 2017.– Випуск 188. №1. – С. 30–35.

References

1. Musiienko V.D., I.V. Rudenko. Stratehichne upravlinnia investytsiinymy resursamy vitchyznianykh pidpriemstv v umovakh innovatsiinoho rozvytku // Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini. – 2015. – № 12. – S. 73–78.
2. Heiets V.M. Nestabilnist ta ekonomichne zrostantia: [navchalnyi posibnyk] / V.M. Heiets–K.: In-t ekonom. ta prohozuvannia, 2000– 342s.
3. Richna finansova zvitnist [Elektronnyi resurs].– Rezhym dostupu: <https://smida.gov.ua>
4. Tarasenko N.V. Ekonomichnyi analiz [navchalnyi posibnyk] / N.V. Tarasenko– L.: Novyi Svit, 2006.– 287 s.
5. Musiienko V.D, Tuznichenko O.V. Formuvannia rehionalnykh investytsii // Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini.–2015.– Vypusk 166. № 3.–S.74–77.
6. Pidsumky roboty pidpriemstva PAT «ArselorMittal Kryvyi Rih» [Elektronnyiresurs].– Rezhym dostupu: <https://ukraine.arcelormittal.com/index.php?id=10&pr=496>
8. Musiienko V.D, Chausov O.V. Teoretychne obgruntuvannia vprovadzhennia modeli innovatsiinoho rozvytku vertykalno-intehrovanoi kompanii // Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini.–2017.– Vypusk 188. №1.–S.30–35.

Дані про автора

Мусієнко Володимир Дмитрович,

к.т.н., доцент, Криворізький економічний інститут ДВНЗ «КНЕУ ім.В.Гетьмана»

Полохало Дарія Ігорівна,

студентка Криворізький економічний інститут ДВНЗ «КНЕУ ім.В.Гетьмана»

e-mail: dasha_polohalo@mail.ru

Данные об авторе,

Мусиенко Владимир Дмитриевич,

к.т.н., доцент, Криворожский экономический институт ГВУЗ «КНЭУ им.В.Гетьмана»

Полохало Дария Игоревна,

студентка Криворожский экономический институт ГВУЗ «КНЭУ им.В.Гетьмана»

e-mail: dasha_polohalo@mail.ru

Data about the author

Volodymir Musienko,

Candidate of Technical Sciences, Associate Professor, Kryvyi Rih Economy Institute SIHE KNEU

Dariia Polokhalo,

Student, Kryvyi Rih Economy Institute SIHE KNEU

e-mail: dasha_polohalo@mail.ru